I

(Legislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2023/657

z 15. marca 2023,

ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania práv Únie pri vykonávaní a presadzovaní Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu a Dohody o obchode a spolupráci medzi DEurópskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 43 ods. 2, článok 91 ods. 1, článok 100 ods. 2, článok 173 ods. 3, článok 182 ods. 5, článok 188, článok 189 ods. 2 a článok 207 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ([1]),

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ([2]),

keďže:

(1) Rada uzavrela 30. januára 2020 Dohodu o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu ([3]) (ďalej len „dohoda o vystúpení“). Uvedená dohoda nadobudla platnosť 1. februára 2020.

(2) Rada uzavrela 29. apríla 2021 v mene Únie Dohodu o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej ([4]) (ďalej len „dohoda o obchode a spolupráci“). Uvedená dohoda sa predbežne vykonávala od 1. januára 2021 a platnosť nadobudla 1. mája 2021.

(3) V dohode o vystúpení, ako aj v dohode o obchode a spolupráci sa stanovuje, že zmluvná strana môže v osobitných prípadoch a za dodržiavania podmienok a postupov stanovených v týchto dohodách prijať určité opatrenia. Uvedené opatrenia môžu viesť k pozastaveniu určitých povinností podľa príslušnej dohody.

([1]) Ú. v. EÚ C 365, 23.9.2022, s. 66.
([2]) Pozícia Európskeho parlamentu zo 14. februára 2023 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady zo 7. marca 2023.
([3]) Ú. v. EÚ L 29, 31.1.2020, s. 7.
([4]) Ú. v. EÚ L 149, 30.4.2021, s. 10.

(4) Únia a Spojené kráľovstvo môžu medzi sebou uzatvárať iné dvojstranné dohody, ktoré tvoria doplnkové dohody k dohode o obchode a spolupráci, a takéto doplnkové dohody sú neoddeliteľnou súčasťou celkových dvojstranných vzťahov, ktoré sa riadia uvedenou dohodou, a tvoria súčasť celkového rámca. Pripomína sa, že v súlade s článkom 774 ods. 3 dohody o obchode a spolupráci sa uvedená dohoda neuplatňuje na Gibraltár a ani na jeho území nie je účinná.

(5) Ak by bola Únia nútená prijať jednostranné opatrenia stanovené v dohode o vystúpení vrátane protokolu o Írsku/Severnom Írsku a v dohode o obchode a spolupráci, mala by byť s prihliadnutím na všeobecný záujem Únie schopná urýchlene a primeraným, účinným a pružným spôsobom vhodne využiť nástroje, ktoré má k dispozícii, a plne pritom zapojiť členské štáty. Únia by takisto mala mať možnosť prijať vhodné opatrenia, ak nie je možné účinne využiť záväzný mechanizmus urovnávania sporov podľa dohody o vystúpení alebo dohody o obchode a spolupráci, pretože Spojené kráľovstvo nespolupracuje, aby sa umožnilo využitie tohto mechanizmu. Preto je potrebné stanoviť pravidlá a postupy, ktorými sa riadi prijímanie takýchto opatrení.

(6) Pripomína sa, že postupom prijímania autonómnych opatrení v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 ([5]) podľa tohto nariadenia nie je dotknutý pokračujúci a trvalý výkon funkcií Rady v oblasti tvorby politík, koordinácie a rozhodovania zverených zmluvami, pokiaľ ide o vykonávanie dohôd medzi Úniou a Spojeným kráľovstvom.

(7) S cieľom vykonávať právomoci stanovené v článku 16 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) a článku 218 ods. 9 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) sa prijímanie interných rozhodnutí v súvislosti s vykonávaním dohody o vystúpení a dohody o obchode a spolupráci premietlo do rozhodnutí Rady (EÚ) 2020/135 ([6]) a (EÚ) 2021/689 ([7]). Aby Rada mohla v tomto ohľade v plnej miere vykonávať svoje funkcie v oblasti tvorby politík, koordinácie a rozhodovania, mala by byť neustále a pravidelne informovaná o vykonávaní týchto dohôd vrátane všetkých ťažkostí, ktoré môžu vzniknúť, najmä možných porušení uvedených dohôd a iných situácií, ktoré môžu byť dôvodom na prijatie opatrení podľa tohto nariadenia. V tejto súvislosti by Rada mala byť riadne a včas informovaná o spôsoboch, akými môže Únia reagovať, aby sa zabezpečilo úplné a riadne vykonávanie týchto dohôd, ako aj o opatreniach nadväzujúcich na všetky prijaté opatrenia.

(8) Európsky parlament by mal byť ihneď a v plnom rozsahu informovaný, ako sa stanovuje v článku 218 ods. 10 ZFEÚ, aby mohol v plnej miere vykonávať svoje právomoci v súlade so zmluvami. Komisia by mala včas informovať Európsky parlament o všetkých ťažkostiach, ktoré môžu vzniknúť, najmä o možných porušeniach dohody o vystúpení a dohody o obchode a spolupráci a iných situáciách, ktoré by mohli viesť k prijatiu opatrení podľa tohto nariadenia.

(9) Pravidlá a postupy stanovené v tomto nariadení by mali mať prednosť pred akýmikoľvek ustanoveniami práva Únie prijatými na základe ZFEÚ, ktoré upravujú rovnaký predmet úpravy.

(10) S cieľom zabezpečiť, aby toto nariadenie neustále spĺňalo svoj účel, by Komisia mala do troch rokov od nadobudnutia jeho účinnosti preskúmať jeho rozsah pôsobnosti a vykonávanie a predložiť správu o svojich zisteniach Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. K uvedenému preskúmaniu by sa v náležitých prípadoch mali priložiť príslušné legislatívne návrhy.

([5]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

([6]) Rozhodnutie Rady (EÚ) 2020/135 z 30. januára 2020 o uzavretí Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Ú. v. EÚ L 29, 31.1.2020, s. 1).

([7]) Rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/689 z 29. apríla 2021 o uzavretí, v mene Únie, Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej a Dohody medzi Európskou úniou a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska o bezpečnostných postupoch pri výmene a ochrane utajovaných skutočností (Ú. v. EÚ L 149, 30.4.2021, s. 2).

(11) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia, a najmä s cieľom zabezpečiť rýchle, účinné a pružné uplatňovanie zodpovedajúcich práv Únie podľa dohody o vystúpení a dohody o obchode a spolupráci by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci na prijímanie opatrení prijatých podľa tohto nariadenia a v prípade potreby na prijímanie opatrení obmedzujúcich obchod alebo iné činnosti. Uvedené právomoci by sa mali rozšíriť aj na zmenu, pozastavenie alebo zrušenie prijatých opatrení. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením (EÚ) č. 182/2011. Keďže plánované opatrenia zahŕňajú prijatie aktov so všeobecnou pôsobnosťou a väčšina plánovaných opatrení sa týka oblastí uvedených v článku 2 ods. 2 písm. b) uvedeného nariadenia, na prijatie týchto opatrení by sa mal použiť postup preskúmania. Komisia by mala prijať okamžite uplatniteľné vykonávacie akty, ak si to v riadne odôvodnených prípadoch vyžadujú vážne a naliehavé dôvody na primeranú ochranu záujmov Únie.

(12) Keď Rada podľa článku 43 ods. 3 ZFEÚ rozhodne o úplnom alebo čiastočnom pozastavení prístupu plavidiel Spojeného kráľovstva do vôd Únie v rámci piateho okruhu dohody o obchode a spolupráci na účely rybolovu, mala by zohľadniť účinnosť takéhoto pozastavenie pri podnecovaní Spojeného kráľovstva k dodržiavaniu príslušnej dohody a akýchkoľvek osobitných kritérií, ktoré sú v nej stanovené. Takéto pozastavenie by sa malo vykonávať vo vzťahu k jednotlivým plavidlám Spojeného kráľovstva v súlade s hlavou III nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2403 ([8]).

(13) Keďže ciele tohto nariadenia, a to stanoviť pravidlá a postupy, ktorými sa riadi uplatňovanie práv Únie podľa dohody o vystúpení a dohody o obchode a spolupráci, a splnomocniť Komisiu na prijímanie potrebných opatrení vrátane prípadných obmedzení obchodu, investícií alebo iných činností v rozsahu pôsobnosti dohody o obchode a spolupráci, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov jeho rozsahu a dôsledkov ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. Navyše, keďže zmluvnou stranou dohody o vystúpení a dohody o obchode a spolupráci je len Únia, opatrenia na úrovni medzinárodného práva v súvislosti s týmito dohodami môže prijať len Únia. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie uvedených cieľov,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

1. Týmto nariadením sa stanovujú pravidlá a postupy na zabezpečenie účinného a včasného uplatňovania práv Únie pri vykonávaní a presadzovaní Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „dohoda o vystúpení“), Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej (ďalej len „dohoda o obchode a spolupráci“) a doplnkových dohôd k dohode o obchode a spolupráci.

2. Toto nariadenie sa vzťahuje na tieto opatrenia prijaté Úniou:

a) dočasné pozastavenie príslušného preferenčného zaobchádzania s dotknutým výrobkom alebo s dotknutými výrobkami podľa článku 34 dohody o obchode a spolupráci;

b) nápravné opatrenia a pozastavenie plnenia povinností podľa článku 374 dohody o obchode a spolupráci;

c) vyrovnávacie opatrenia a protiopatrenia podľa článku 411 dohody o obchode a spolupráci;

([8]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2403 z 12. decembra 2017 o udržateľnom riadení vonkajších rybárskych flotíl, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1006/2008 (Ú. v. EÚ L 347, 28.12.2017, s. 81).

d) zamietnutie, zrušenie, pozastavenie, podmienenie a obmedzenie povolení na vykonávanie leteckej dopravy alebo technických povolení leteckých dopravcov Spojeného kráľovstva, ako aj zamietnutie, zrušenie, pozastavenie, podmienenie a obmedzenie prevádzky týchto leteckých dopravcov podľa článku 434 ods. 4 a článku 435 ods. 12 dohody o obchode a spolupráci;

e) pozastavenie plnenia povinností uznávania podľa článku 457 dohody o obchode a spolupráci;

f) nápravné opatrenia podľa článku 469 dohody o obchode a spolupráci;

g) kompenzačné opatrenia, najmä pozastavenie plnenia povinností podľa článku 501 dohody o obchode a spolupráci;

h) nápravné opatrenia a pozastavenie plnenia povinností podľa článku 506 dohody o obchode a spolupráci;

i) pozastavenie alebo ukončenie uplatňovania protokolu I k dohode o obchode a spolupráci v súvislosti s účasťou na jednom alebo viacerých programoch alebo činnostiach Únie prijatých na základe ZFEÚ alebo na ich častiach podľa článkov 718 a 719 dohody o obchode a spolupráci;

j) ponuka alebo prijatie dočasnej kompenzácie alebo pozastavenie plnenia povinností v súvislosti so zabezpečovaním súladu v nadväznosti na rozhodcovské konanie alebo postup skupiny expertov podľa článku 749 dohody o obchode a spolupráci;

k) ochranné opatrenia a vyrovnávacie opatrenia podľa článku 773 dohody o obchode a spolupráci;

l) opatrenia obmedzujúce obchod, investície alebo iné činnosti v rozsahu pôsobnosti dohody o obchode a spolupráci, ak nie možné vydať rozhodnutie, pretože Spojené kráľovstvo nepodniká kroky, ktoré sú potrebné na fungovanie postupu urovnávania sporov podľa uvedenej dohody alebo dohody o vystúpení, a okrem iného neprimerane odďaľuje konanie, čo možno považovať až za nespoluprácu pri danom konaní;

m) pozastavenie plnenia povinností podľa článku 178 dohody o vystúpení v súvislosti s plnením rozhodnutia rozhodcovského súdu;

n) nápravné opatrenia podľa článku 13 protokolu o Írsku/Severnom Írsku k dohode o vystúpení;

o) ochranné opatrenia a vyrovnávacie opatrenia podľa článku 16 protokolu o Írsku/Severnom Írsku k dohode o vystúpení.

Článok 2

Uplatňovanie práv Únie

1. Komisia je splnomocnená prostredníctvom vykonávacích aktov:

a) prijímať opatrenia uvedené v článku 1 ods. 2 tohto nariadenia s výnimkou úplného alebo čiastočného pozastavenia prístupu plavidiel Spojeného kráľovstva do vôd Únie podľa dohody o obchode a spolupráci na účely rybolovu, a

b) ak opatrenie spočíva v pozastavení plnenia povinnosti podľa niektorej z dohôd uvedených v článku 1 ods. 1, uložiť obmedzenia na obchod, investície alebo iné činnosti v rozsahu pôsobnosti príslušnej dohody, ktorým by inak pozastavená povinnosť bránila.

V náležitých prípadoch sa v uvedených vykonávacích aktoch stanoví trvanie prijatých opatrení.

2. Opatrenia prijaté podľa tohto nariadenia musia byť primerané sledovaným cieľom a účinné z hľadiska dosiahnutia toho, aby Spojené kráľovstvo dodržiavalo dohody uvedené v článku 1 ods. 1. Musia byť v súlade s osobitnými kritériami stanovenými v uvedených dohodách.

3. Komisia je splnomocnená zmeniť, pozastaviť alebo zrušiť opatrenia uvedené v článku 1 ods. 2 prostredníctvom vykonávacích aktov. V náležitých prípadoch sa v uvedených vykonávacích aktoch stanoví trvanie pozastavenia.

4. Ak má jeden alebo viaceré členské štáty osobitnú obavu, môže daný členský štát alebo dané členské štáty požiadať Komisiu, aby prijala opatrenia uvedené v článku 1 ods. 2. Ak Komisia tejto žiadosti nevyhovie, včas informuje Radu o svojich dôvodoch.

5. Ak z dôvodu pretrvávajúcich výrazných rozdielov vyrovnávacie opatrenia uvedené v článku 1 ods. 2 písm. c) tohto nariadenia trvajú dlhšie ako jeden rok, jeden alebo viacero členských štátov môže požiadať Komisiu, aby aktivovala doložku o preskúmaní stanovenú v článku 411 dohody o obchode a spolupráci. Komisia včas preskúma túto žiadosť a v súlade s ustanoveniami uvedenými v dohode o obchode a spolupráci podľa potreby zváži, či by sa touto záležitosťou mala zaoberať Rada pre partnerstvo. Ak Komisia tejto žiadosti nevyhovie, včas informuje Radu o svojich dôvodoch.

6. Vykonávacie akty uvedené v odsekoch 1 a 3 tohto článku sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 3 ods. 2.

7. Komisia prijme z riadne odôvodnených vážnych a naliehavých dôvodov okamžite uplatniteľné vykonávacie akty v súlade s postupom uvedeným v článku 3 ods. 3.

8. Ak Rada podľa článku 43 ods. 3 ZFEÚ rozhodne o úplnom alebo čiastočnom pozastavení prístupu plavidiel Spojeného kráľovstva na účely rybolovu do vôd Únie podľa dohody o obchode a spolupráci, uplatní kritériá stanovené v odseku 2 tohto článku.

Článok 3

Postup výboru

1. Komisii pomáha Výbor Spojeného kráľovstva. Uvedený výbor je výborom v zmysle článku 3 nariadenia (EÚ) č. 182/2011. V súlade s nariadením (EÚ) č. 182/2011 sú Európsky parlament a Rada pravidelne a bezodkladne informovaní o rokovaniach výboru.

2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 8 nariadenia (EÚ) č. 182/2011 v spojení s jeho článkom 5.

4. Európsky parlament a Rada môžu kedykoľvek uplatniť svoju kontrolnú právomoc v súlade s článkom 11 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 4

Informácie

1. S cieľom vykonávať právomoci Rady podľa zmlúv, ako sa uvádza v rozhodnutiach (EÚ) 2020/135 a (EÚ) 2021/689, je Rada neustále a pravidelne informovaná o vykonávaní dohody o vystúpení a dohody o obchode a spolupráci.

2. Európsky parlament je v súlade so zmluvami v záujme výkonu svojich právomocí podľa zmlúv bezodkladne a v plnom rozsahu informovaný, aby mohol vykonávať svoje inštitucionálne výsady.

Článok 5

Vzťah k iným ustanoveniam práva Únie

Toto nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na ustanovenia práva Únie prijaté na základe ZFEÚ, ktoré upravujú rovnaký predmet úpravy.

Keď Komisia predkladá Európskemu parlamentu a Rade svoje výročné správy o vykonávaní a uplatňovaní dohody o obchode a spolupráci, zahrnie aj prehľad všetkých prijatých sťažností týkajúcich sa dohody o obchode a spolupráci, ako aj nadväzujúcich opatrení na takéto sťažnosti, a opatrení prijatých podľa článku 2 tohto nariadenia.

Článok 6

Preskúmanie

Komisia do 12. apríla 2026 predloží Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov správu o uplatňovaní tohto nariadenia, ku ktorej v náležitých prípadoch pripojí príslušné legislatívne návrhy.

Článok 7

Účinnosť

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Štrasburgu 15. marca 2023

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predsedníčka*
R. METSOLA	J. ROSWALL